

(L. ZEPHUR)

հալը է ֆրենսնին 16 ընճը կիւնիւ Բօ-
մանա միւթէվէճնին վիճնատան
հարեքէթ կըլէմիշ տըր :

Թաղալիս նամ վիճնա զաղէթա-
սընըն ըրվաեթինն նէզարէն , միւշա-
րիւէյն , Վէնէտիկտէ պուլունուղու
էսնատէ պիր իթալեա տիւլումաթը վա-
սըթասըլա Բուսիանըն շարգ մէսլէ-
սինտէն տալաթը Ալթթրիա իւէ պիր մու-
հարէպէ իթմէսի միւհէթէմէլ օլտու-
ղունտան նաշի , իթալեա տէվէթինն ,
Բուսիա իւէ իթթիֆաթ իթմէսին իթէ-
լիֆ իյլէմիշ տիր , Ժէնէրալըն պուլէ-
լիֆինն ճէվապէն , իթալեա պաշ վե-
քիլի միւսիւ Տէրէթիս պու միսլիլու
վուգուաթը միւսթաթալէն իշին տէվ-
լէթին հուրրիեթինն ըսամիլէն մու-
հաթաթա իթմէք էթթարընտա պու-
լունուղունու սէօյլէմիշ տիր :

— Պէլլրատտան մայիս 30 թարիսի
իւէ եազըմըշ տըր :

Սըրպ հիւքըմէթինն թալէպի իւ-
ղէրինն , Բարիս Գրէտի Ժօնսիէ պան-
գասընըն տիրէթօրու միւսիւ Ժրէմի
էվլէլէքի կիւն պուրաեա վիսուլ պուլ-
մուշ տուր : Միւսայիլէյն , Պէլլրատ
վէ Ալէքսիանա , վէ Շէհր քէօյիւ , վէ
Նիշ շէհրիւրինն թասավիլուր օլունան
շըմէնաթէրի ինչա իթմէք , վէ պու-
լաթթարը , Սօֆիա վէ Միլիպէ վէ
Իւսթիւպ , վէ Մուսիւր Եսթիւր շը-
մէնաթէրի թաթթարըլա պիրէյթիւր-
մէք իւզըն միւղաթթարթա պաշլամաթ
իշին ճէլպ օլունմըշ տըր :

Պունտան պաշա , Սըրպ հիւքը-
մէթի էսնայի մուհարէպէտէ Բուսիա
պանքէրլէրինտէն ագտ իյլէտիլի իթի
իսթիգրաղըն թէտիեթիս իշին միւքէմ-
մէլ պիր իսթիգրաղ ագտի հազգընտա
տալի միւսիլէյն միւղաթթարթա
կիրիշմիշ տիր :

— Բուսիա տէվլէթի , թիֆլիստէն
պահըր Հազգէրաթ վազը Եագօ շէհրի-
նէ գատար պիր տէմիր Եօլըն ինչաթը-
նա գարար վիրէրէք , ամէլիաթընըն
սիւրաթա ինճարընտ էմր վիրիվիշ տիր :
Երմէնիսթանտա մէմալիքը Սամանիէ-
տէն Բուսիա մէմալիքինն իւհաթ օլըն-
մըշ օլտն մէվլէլարը մուսիլէնն իթ-
մէք , վէ օրատան պահըր Հազգէրին ճէ-
նուպ սահիլինտէ իրան մէմալիքինտէն
Բէլլէթ գատար պիր տէմիր Եօլ ինչաթը
իշին քէշթիեթըլա լազըմէ ինճա իյլէ-
մէք իւզըն պիր գաշ Բուսիա միւհէն-
տիրսի օ ճիւլէթի սէվգ օլընմըշ տըր :

— Բուսիա մէմալիքինտէ տէվլէթ
պանգասընըն պանգնօթարընըն պիր
իսայի սա իսթէսի թէտալիլ իսթիօր :
Բիվաեթիէ կէօրէ , պուլարը պասան-
լար , մէմալիքի էննէպիեթտէ պուլու-
նան Նիշիլիսթլէր օլուպ , Բուսիա
պուլունան Բէլլիգրի տալիս հէմ լա-
ղըմ կէլէն սարթիաթըն պիր մըգտարը-
նը թէտարիք իթմէք , վէ հէմտէ հիւ-
քիւմէթի պու Երիւթէն միւթէզարըուր
իյլէմէք իւզըն սիւրմէքտէ պուլունու-
Եօլար իմիշ :

— Վիճնատան մայիս 15 թարիսի
իւէ Տէյիլ Նիուս զաղէթասընա աթի-
տէքի թէլէկրաֆիսմէ քէշիտէ օլընմըշ
տըր :

Բլաթէն կէօլիւ իւղէրինտէ քեային
տէօրթ գարիեթի շէտիտ պիր ֆուր-
թունա իւղէրինն սու պաստը վէ ֆուր-
թունատան պիր չօք իսանն իսարապ
օլտու : Շըմէնաթէրի շօսէսի սու ալ-
թընտա տըր : Կէզըտէն գուրպինտէ
քեային Բիզնիկատ գաղաթը հալէա
թէհիլէթտէ տիր :

— Մաճարիսթանտա սու թուղեան-
լարը տէվամ իտիպ , իսասարը քիւլլիլի
մուճիպ օլուեթարըն Տըօ նէհրի թուղ-
եան իտէրէք , Տըօ օվաթընը , նազիլի

նոգապիլ պիր սուրէթտէ իսարապ իթ-
միշ տիր :

— Սիպէրիստա քեային Բէթրօրալ-
լաթ շէհրինտէ մայիսին 19 ընճը կիւ-
նիւ հարիգ վուգուր իւէ , շէհրին պիր
չօք իսաննէրի միւհէթէք օլմուշ տըր :

— Սիմլատան ալընան մայիս 12 թա-
րիսի պիր թէլէկրաֆին , Թիւրքիս-
թանտան ալընան էմիլիէթէ շաեան
մալիւմաթա պիրտիրտիկինն կէօրէ ,
Բիրիկիգ գապիլէսի , Իքի տէֆա Ձին
ասաթիրի իւղէրինն հիւճում իտիպ ,
Իքի տէֆասթնտա տալիս ասաթիրի մէր-
գունէեթ զալէպէ չալմըլար , վէ ըր-
վաեթէթէ կէօրէ , Գաշլար շէհրին տէ
զապլի իթմիշլէր տիր , 20 պին քիշի-
տէն իպարէթ պիր Ձին օրտուսու , իլի
սէվահիլի իւղէրինտէ թէհէմիւլ իյլէ-
մէքտէ տիր :

— Նուվօ Թան նամ Մօսգօֆ զաղէ-
թասընտա օգունմուշ տուր :

Պէլլիմիւսիպիրիմիլին թարաֆըմ-
գա եազարըլէնա կէօրէ Պուլղարիսթան
Բրէնսի Ալմանեանըն հէր թարաֆընտան
Բէք չօք մէքթուպ ալաթ իտիպ , պու-
մէքթուպու եազանլար , քէնտիլէրէ
պիր մէմուրիեթի ինչալէ իյլէմէլէրինն
իսթիտա իտիօրար , Պու Եօլտա մէք-
թուպ եազանլարըն սաեթը օտէրէճէ-
տէ տիր քի հիւմիէսին տէ խօշնուտ
իթմէք մուհէլ գապիլինտէն տիր :
Բէօլիլէ Սայթիլ զաղէթասը , Պուլ-
ղարիսթան Բրէնսի Բրէնս Պաթէնպէր-
կէ հիւքըմէթ իսթմէթինտէ Ալմանեա-
լը մէմուրար գուլլանմասըն նասիհաթ
վիրէրէք տէօրքի Պուլղարիսթանը նի-
գամ թահթընա ալմաթ իշին պունտան
պաշա շարէ Եօք տըր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

... Խմբագիր .

Կիրակի երեկոյ Բերա ելլելու ատեն
Դըննելի կառքին մէջ հանդիպեցայ
գալորցական վաղեմի ընկերներէս մէ-
կուն որ հետեւեալ օրը Պօլիսէն պիտի
մեկնէր Տիվրիկի մօտ Հայ գիւղ մը եր-
թալու դասատուութեան պաշտօնով :
Ընկերս խնդրեց ինէ իրեն հետ երթալ
Ղալաթա—մէրայի մօտ սրճարան մը ու
որոյ դրան առջև խմբուած էին աւելի
քան հնգեւտասան գաւառացի Հայք ,
որոց բոլորն ալ, եթէ չեմ սխալիր բեռ-
նակիր էին : Շատ ուրախ եղայ իշխով
թէ այդ Հայ եղբարք իրենց վշտին մո-
ռացումն կ'պանդխտութեան դառն օ-
րերուն սիրտինը , փոխանակ միասա-
կար զուարճութեանց և ըմպելեաց մէջ
փնտռելու , ինչպէս կ'ընեն շատերը ,
հոն նստած էին լըլօրէն խորհելու և
խօսելու այնպիսի նիւթի մը վրայ որ
արդարեւ միակ դարման է անոնց և
անոնց հետ բոլոր Հայոց ցաւոց և վըշ-
տացը , Կարծեմ հասկցուեցաւ թէ ինչ
նիւթի վրայ կը խօսէին այն Հայերն ,
որ չունենալով ուրիշ աւելի յարմար
տեղ ժողովուած էին սրճարանի մը դրան
առջև , դաստիարակութեան խնդիրը
գրաւած էր բեռնակիր եղբարց ուշա-
դրութիւնն , և արժանի էր տեսնել թէ
անոնք ինչ եռանդով կը խօսէին իրենց
գիւղի դպրոցին բարեկարգութեան
համար : Այս տեսարանէն աւելի յուզ-
ուեցայ և ազդուեցայ որչափ ազդուած
չեմ շատ հանդեսներէ և այն հանդէս-
ներուն մէջ խօստած ճառերէ : Խուճը
մը գաւառացի Հայոց անկեղծ դէմքն ,
բարեմիտ հարցումներն , աղնիւ զգա-
ցումներն և կրթութեան համար ցոյց
առած ջիւղ փափաքն արդարեւ ճար-
տասաններու խօսքերէ աւելի կը յու-
զէին սիրտս և միտքս :

Այս բեռնակիր եղբարք Տիվրիկի

մօտ Խըռնավուլա գիւղէն էին , և ինք-
նայորդոր սիրով միացած էին ընկերու-
թիւն մը կազմելու , զոր յանուն սրբոյն
Գրիգորի լուսաւորչի կոչած էին Լուսա-
ւորչեան ընկերութիւն : Խըռնավուլա
գիւղն ունի իւր վաթսուս տուն բնա-
կիչ , որոց բոլորն ալ Հայ են : Ընկե-
րութեան կանոնադրութիւնն աչքէ ան-
ցուցի , և ուրախ եղայ լսելով թէ ե-
րեսասարդ և զգայուն բեռնակիր մը
խմբագրած էր զայն : Կանոնադրու-
թիւնն թէ և իր թերութիւններն ու-
նէր , բայց ընկերութեանց ոմանց կա-
նոնադրութիւններէն աւելի կոկիկ և
աւելի պարզ էր : Այն եղբօր՝ որ կա-
նոնադրութիւնը խմբագրած էր հար-
ցուցի թէ ուր սորված է Հայերէն ,
նա պատասխանեց թէ , Վրեր գիւղին
մէջ հասարակ ընթերցանութիւն միայն
սորվեցայ , բայց յետոյ լրագիր և գիրք
կարդալով յաջողեցայ պայպիսի կանոն-
նադրութիւն մը խմբագրելու չափ բան
սորվիլ :

Լուսաւորչեան ընկերութեան ան-
դամներէն ոմանք մէկ մէկ և այլք եր-
կերկու ոսկի տուած են , և նուիրատու-
սեր տպել տալով կը վաճառեն : Ազ-
գին յառաջադիմութեան ի սրտէ ցան-
կացող աղնիւ առձ մը՝ Տիգրան էֆէն-
տի Գաբամաճեան իր պաշտպանու-
թեան ներքեւ առած է Լուսաւորչեան
ընկերութիւն և ութ ոսկի ևս նուիր-
ած է : Այսպէս թէ ընկերներէ և թէ
նուիրատուներէ ընկերութեան հասոյթ
գոյացած է իւր 50 օսմանեան ոսկի :

Տիգրան էֆէնտի Գաբամաճեան ու-
րոյ անկեղծ ազգասիրութեան վրայ
շատ գովեստներով ու երախտագիտու-
թեամբ կը խօսէին Խըռնավուլացի եղ-
բարք և անոնց դպրոցին նորընտիր
դասատուն , տեսնելով թէ դժուար է
արժանաւոր և փորձուած դասատու
մը գտնել որ յանձն առնու աննշան
գիւղ մ'երթալ , երեքմի Տատեան գեր-
դաստանին և երկու տարիէ հետեւ Գա-
բամաճեան գերդաստանին մանկանց
դասախօս , Գրիգոր էֆ . Մանսուրեա-
նը կը յորդորէ Խըռնավուլա գիւղի
դպրոցին դասատուութեան պաշտօնը
յանձն առնել , և դասատուին 50 ոս-
կի տարեկան յատկացնելով 15 ոսկին
կը հասուցանէ իր քսակէն :

Տիգրան էֆէնտի գործով ցուցու-
ցած է թէ ինք ի սրտէ կը փափաքի
ազգին յառաջադիմութեան . Տիգրան
էֆէնտի նաև քանի մը գաւառացի
երիտասարդներ Պօլսոյ վարժարաննե-
րը դրած է , որպէս զի հոս դաստիա-
րակուելէ յետոյ գաւառներն երթան
և իրենց ձրի առած կրթութիւնն ի-
րենց եղբարց ալ հաղորդեն : Արգա-
րև մեծ գովեստի և շնորհակալութեան
արժանի են Տիգրան էֆէնտի այս
գործերը :

Խըռնավուլա գիւղի նորընտիր դա-
սատու Գրիգոր էֆ . Մանսուրեան այ-
սօր ճամբայ ելաւ գաղղիական շոգե-
նաւով , և երբ Խըռնավուլա հասնի պի-
տի ջանայ կաղմել հոն ճիւղ մը Լու-
սաւորչեան ընկերութեան , որոյ ան-
դամը հող պիտի մշակեն յօգուտ ըն-
կերութեան : Գրիգոր էֆ . պիտի ու-
սուցանէ Խըռնավուլայի մանկանց Հայ-
և Դաղ . լեզուներ , Բրիտանեակա-
ն վարդապետութիւն , Թուրքաբանութիւն ,
աշխարհագրութիւն ևն . նաև կիրակի-
նօրեայ դպրոց պիտի բանայ չափա-
հասոյց համար :

Դաստիարակութեան ծաւալման մա-
սին վերջին ատեններն ազգայնոց մէջ
տեսնուած փոթիւն և եռանդը շատ գո-
վելիք է : Կը փափաքինք որ այս եռան-
դը տեսական ըլլայ և յաջողութեամբ

շարունակուի ազգին վերակենդանու-
թեան այս գործը : Ա. Ա.

Կ. Պօլիս , մայիս 14/26 1879

Պիւր թագ ըմանքէօրլէտէն կէօր-
մէքտէ վէ իշիթմէքտէ օլտուղունուղ
քիւլֆու ու հազարէթլէրէ վէ նանքէօր-
լիւքլէրէ գարշը , հէլէ համտ օլտու ,
պու սէնէ հէր քէս իւղէրինտէ գու-
հուրա կէլմէքտէ օլտն մէքթէպ արզու
վէ զայրէթլէրի , գալպիմիլէ պիւլիւք
թէսէլլիլէթ պալաշ իթմէքտէ , վէ պիւ-
լիւք պիր միւքեթաթթ սաեթլարաթ ,
պատիի իֆթիխարըմը օլմագտա տըր ,
զիրա , հիշ պիր տիւլմէնիմիգ պիլէ ին-
քեար իտէմէք քի , օն եւտի օն սէքիգ
սէնէտէն պէրու էն քիւստէ մէքթէպ
մէքթէպ , տէյի պալլըրան , պիլ օլ-
մուղուղ տուր , վէ իշիթ պու կիւն տէ
սէմէրէսի կէօրլիւքտէ տիր , էմմա ,
նանքէօրլէր պու նօքթաթ եր տալի ին-
քեար իթմէքլիք տէնայէթինի իրթի-
քեապ իտէրլէր իմիշ . վարսընլար իթ-
սինլէր , պաշա հիշ պիր էհիլ ինսաֆ
չէհատէթ վէ իգրար իթմէսէ տալի ,
պիլիմ զաղէթա վէ ըրսալէլէրիմիլ մէյ-
տանտէ տիրլէր , պաղը տըրլար , պուն-
տան սօնրա գուհուրա կէլէճէք օլտն
միւլէրլիլէր իշին պիւլիւք պիր սէր-
մաեթ տիրլէր :

Տիւնքի կիւն Ընդհանուր Ժողով
թէհէմիւլ իթմիշ , վէ օն սէքիգ սէ-
նէտէն , վէ ալլիլուսուս պէշ ալթըսէ-
նէտէն պէրու կէօրլիւքլէրիմիլ կիպի-
պիր չօք պօշ լազըրտըլար իլէ , մէդ-
քիւր մէճիսի իլթիգամ իտէրէք , ա-
տէթա պիր լազըրտը եարըշնա լըգը-
շան լազըրտը միւլթէզիմիլէրի , պօշ
վազըթլար կէշիրմիլէր , վէ ասը իշ օ-
լարաթ , եէնի ինթ իսապ իտիլմիշ օլտն
երեսիլիսանլարըն խօստիգի վէ գա-
պուլլիլէ մէշլուլ օլմուղլար տըր :

Վէ էն պիւլիւք պիր իշլէրի տալի ,
Օտեան էֆէնտի ատենապետիքտէն
իսթիֆա իթմիշ պուլունուղունտան ,
գապուլ իթմէյէթէք , եինէ գա-
պուլ իթտիրմէքլիլէ չալըմաեա գա-
լար վ ըմիլլէր տիր :

Պիլիմ մէճիսին պիրինճի , գատի-
մի , վէ պիւլիւք բօլթիգասը վէ տիպ-
լումսիսի պու տուր . պիրիսի պիր մէ-
մուրլիյէթտէն իսթիֆա իթտի՝ մի
էլէր պիր հազգլը սէպէպ վէ իթիւրաթ
թահթընտա իսէ , գապուլ իլէ , եէրի-
նէ պաշաթընը ինթիխապ իտէճէք
եէրտէ , էն ատի եանի էն պաեաղը
պիր ուսուլէ , վէ տիւղէն էսիրլիք հա-
լինէ միւլթէպէթ իտէրէք , Էմմա
էֆէնտի , ոտըդ պաքնեմը , ճեւքը
պաքնեմը , . . . պաքնեմը , ի սէր Աս-
տուծոյ , ի սէր ազգին , հրաժարակա-
նըդ ետ առ , մեր ըհան խապուլ ըրէ ,
ղէրէմազգերինս էհեա պիտի ընես . . .
տէյէրէք եալվարմագտա , վէ սիւ-
լիւք կիպի եաքըշմագտա , վէ նի-
հատէթ , Էմմաթ ըլլալ , եախաս թող
չեն իտար կոր որ հրաժարիմ տէ-
տիրլթտիլէնէ գատար չալըմագտա ,
վէ Օտեան էֆէնտի իշին տիմէլ իտէք
տէ , չօգլարտա , էօյլէ օլմասընը ար-
զու իթտիլէրինտէն , եանի նաղ իլէ
գապուլ իլլէմէքլիքտէն պիր քէյթ վէ
պիր իֆթիխար տուլտուղլարընտան ,
խասսէթէն իսթիֆա իտիպ տէ , մէդ-
քիւր Էմմաթ պաքնեմ լէրէ պէլլէ-
մէքտէ տիրլէր :

Նէ՝ գատար պաեաղը լազըրտը տըր
պու . Էմմաթ պաքնեմ լազըրտըր-
տա , պու ճիւլէ իլէ տալի , պիլգտէ
ալլասէվիլէ իսթիմալ օլունմագտա տըր :
Պու իսթիֆաեա գալլըրլըդ Գուհու-
րա կէլէն Էմմաթ պաքնեմ ուսուլլի-
տէննէթ իտէրէք տիր քի , Ներսէս

